

ÇAYIR VE MERA YÖNETİMİ

Prof.Dr.Hayrettin EKİZ
2017

9. KONU

- Otlatma sistemleri tanımı ve önemi,
- Devamlı otlatma,

OTLATMA SİSTEMLERİ

Otlatma sistemi, bir meradan beklenen maksimum yararı, özellikle vejetasyona devamlı bir zarar vermeden elde etmek ve bununla birlikte meranın her tarafının aynı derecede otlanmasını sağlamak için uygulanan bir otlatma planıdır.

Mera yönteminin amaçlarına ulaşabilmek için takip edilmesi gereken değişik yol ve yöntemlere otlatma sistemleri adı verilmektedir.

Hayvanların mera üzerindeki hareketlerinin belirli bir amacı gerçekleştirecek bir şekilde yönetilmesi ve yönlendirilmesi gerekir.

Meralardan yararlanmayı en yüksek seviyeye çıkartmak ve mera amenajmanının gayelerini gerçekleştirmek için, her meranın belirli bir otlatma sistemine göre otlatılması lazımdır. Bunun için de birçok otlatma sistemleri arasından en uygun olanının, meranın ve hayvanların durumları dikkate alınarak seçilmesi ve uygulanması gerekir.

Seçilecek otlatma sisteminin çevre koşullarına, mera bitkilerinin ve mera üzerinde otlayacak hayvanların ihtiyaçlarına uygun olması son derece önemlidir. Bir otlatma sistemi seçilirken, o sistemin bütün özellikleri dikkatle incelenmeli ve kendi koşullarımıza uygun olup olmadığı araştırılmalıdır.

Her otlatma sistemi, belirli amaçları gerçekleştirmek için, yine belirli koşulların bulunduğu bölgelerde geliştirilmiştir.

Bazı otlatma sistemleri sadece mera vejetasyonunun kuvvetlendirilmesini, sıklaştırılmasını, kısaca mera ıslahını amaçlar. Bu sistemler vejetasyonun ıslahını amaçladığı için, bir süre maksimum hayvansal ürün elde etme kuralını, bilerek bir kenara bırakır.

Bazı otlatma sistemleri ise ıslaha ihtiyaç olmayan meralarda uygulanacağı için, mera ıslahını değil vejetasyonu bozmadan maksimum hayvansal ürün elde etmeye yöneliktir.

Bazı sistemler süt hayvanları, bazıları da et hayvanlarının otlamaları için geliştirilmiştir.

Otlayacak hayvan cinsi seçilecek otlatma sistemini etkiler.

İşletmenin veya köyün ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayacağı belirlenen otlatma sistemi seçildikten sonra, bu sistemin uygulamasında da dikkatli olmamız gerekir. Her şeyden önce bu otlatma sistemlerinin kr krne uygulanacak katı kalıplar olmadığını unutmamak gerekir. Bir sistemi uygularken esasını bozmamak koşulu ile ufak tefek değişiklikler ve ayarlamalar yapabiliriz. Böylece daha olumlu sonuçlar alabiliriz.

Dođal ve yapay ayır ve meralardan, tarla topraklarında yetiştirilen yem bitkilerinden yararlanma yöntemlerini řu şekilde sıralayabiliriz :

1. Otlatma

A- Devamlı otlatma,

B- Münavebe ile otlatma

a- Bir grup hayvan ile otlatma,

b- İki grup hayvan ile otlatma,

c- Sıra ile otlatma,

d- řeritvari otlatma veya günlük rasyon otlatması,

e- Yem saklama

2. Biip Yedirme,

3. Kuruot veya Silo Yemi Sistemi

Devamlı Otlatma

Devamlı otlatma, bir meranın, otlatma mevsimi içerisinde aralıksız bir şekilde, mera bitkilerine belirli bir dinlenme fırsatı verilmeden otlatılmasıdır.

Bu sistemin uygulanmasında genellikle çoban kullanılmaz.

Bu sistemde otlatma yönetiminin, otlatma kapasitesi, otlatma mevsimi ve yem tipine uygun hayvan hayvan cinsi ile otlatma kurallarına kolayca uyulur. Ancak üniform otlatmayı sağlamak her zaman kolay bir iş değildir.

Mera parsellere bölünmemiş olduğu için meranın tümü üzerinde serbestçe otlayan hayvanlar meranın bazı kısımlarını ve bazı mera türlerini aşırı bir şekilde otlarken, meranın bazı kısımlarını ve bazı mera bitkisi türlerini hafif bir şekilde otlarlar. Üniform otlatma su, tuz, ilave yem, gölgelik ve kaşınma kazıklarını hayvanların otlamak istemedikleri mera kısımlarında bulundurmak şeklinde sağlanmaya çalışılır.

Devamlı otlatma :

- Mevsim boyu devamlı otlatma,
- Yıl boyu devamlı otlatma şeklinde uygulanabilir.

Mevsim boyu devamlı otlatma, yılın sadece bir mevsiminde yapılan devamlı otlatmadır. Mera yeminin sadece yeşil, taze ve besleyici olduğu dönemde hayvanları otlatmak, otun kuruduğu dönemde yaylalara çıkmak veya yazın yeşil yem verebilen yem bitkileri ile suni meralar kurmak şeklinde hayvan besleme yapılmaktadır.

Yıl boyu devamlı otlatma, bir meranın iklim ve bitki örtüsünün elverişli olduğu yerlerde, aralıksız olarak bütün yıl otlatılması şeklinde tanımlanır. Bu otlatma sistemi ancak sıcak bölgelerde uygulanabilir. Yemin az, kuru ve besleme değeri düşük olduğu mevsimlerde, çeşitli ilave yemlerle de beslenen hayvanlar ancak satılırken veya kasaba gönderilirken bu meradan çıkartılırlar.

Yurdumuzdaki iklim koşulları kış otlatmasına elverişli olmadığı için, bizde yıl boyu devamlı otlatma tavsiye edilmez.

Devamlı otlatmanın sakıncaları :

Devamlı otlatmanın en önemli sakıncası mera bitkilerine belli bir dinlenme fırsatı vermemesidir. Mera bitkilerinin dinlenmeleri tamamen tesadüfe bağlıdır. Mera bitkilerinin çok azı uzun dinlenme şansını bulabilirler. Bir çok bitki üzerinde yeniden meydana gelen genç ve körpe sürgünler hayvanlar tarafından çok sevildikleri için henüz çok küçükken tekrar otlanırlar. Bu otlatma şekli bir süre sonra lezzetli mera bitkilerine zarar vermeye başlar. Zaman içerisinde en değerli mera bitkileri azalır ve sonunda da yok olur.

Otlanan bitkiler mevsimine göre üç, dört hafta ve hatta daha uzun bir süre dinlenmek isterler. Devamlı otlatma bu dinlenme ihtiyacını her bitki için sağlayamaz.

Bitkilerin aktif büyüme periyotları dışında dinlenmeleri, bitkilere fazla bir yarar sağlamaz.

Ayrıca devamlı otlatma sistemleri mera ıslahını sağlayan otlatma sistemleri de değildir.

Yeteri kadar otlanamayan bitkilerin ürettikleri yem çoğu zaman hayvanların ayaklarında çignenerek yok olur.

Devamlı otlatmanın yararları : Sistem uygulaması kolay olan basit bir sistemdir. Meranın sadece etrafının çitlenmesi yeterli olduğu için çit giderleri çok azdır. Uygulanması fazla bilgi ve görgü istemez. Yapılan birçok araştırma ve uygulamada devamlı otlatma sisteminin, diğer bazı daha gelişmiş otlatma sistemlerinden daha fazla hayvansal ürün ürettiği görülmüştür. Bunun nedeni hayvanların seçici otlamalarına izin verilmesidir. Bitkiler üzerinde son derece zararlı etkiler yapan bu otlatma tarzı, hayvanlara daha yüksek kaliteli bir yem yeme şansı vermektedir. Ancak hayvanlara sağlanan bu yarar uzun süre devam etmez.